విడాకులు

ఆటోలో వెళుతున్న సుజాత గాలికి నుదుటి మీద పడుతున్న జుట్టును చేత్తో వెనక్కి తోసుకుంది మరోసారి. కొద్ది క్షణాల్లో మళ్ళీ వెంట్రుకలు వచ్చి నుదుటి మీద వాలాయి. మనసులో ముసురుతున్న ఆలోచనల్ని ప్రయత్నించి వెనక్కి నెట్టినా అవి మళ్ళీ వచ్చి వాలుతున్నాయి. తను చూడబోతున్న లాయరు తన సమస్యను తన కోణం నుంచి చూస్తాడో, చూడడో! చూడకపోతే ఆశ్చర్యం లేదు. మొగుడూ, అత్తా, మామా సరే - ఆఖరికి ఆమె తల్లీ, తండ్రీ కూడా ఆమెదే తప్పన్నారు. అందుకే సందర్భం చెప్పకుండా లాయరు దక్షిణామూర్తిని అడిగి సమయం తీసుకుంది. తన సమస్యకి తను కోరే పరిష్కారం సరైనదేనని ఆమె నమ్ముతోంది. లాయర్ని నమ్మించాలి. ఇంతకు ముందు ఆమె కలుసుకొన్న ముగ్గురు లాయర్లూ ఆమెకు వారు హితవనుకొన్నది బోధించి బోధించి వదిలిపెట్టారు. అందుకే ఆమెకి అధైర్యంగా ఉంది. కథకుడు కథ మొదలు పెట్టేటప్పుడు 'ఇల్లాగా? లేక మరోలా బావుంటుందా?'

అని రక రకాలుగా వ్రాసి చూసుకొన్నట్టు, లాయరు దక్షిణామూర్తికి తన కేసు ఎలా ప్రెజెంట్ చేస్తే బావుంటుందని రకరకాలుగా రిహార్సల్స్ వేసుకొని చూసుకుంది. మనసులో ఆఖరికి ఏదీ నచ్చక విసుగు వచ్చి అక్కడ ఎల్లా నోటికి వస్తే అల్లా చెప్పాలన్న నిర్ణయానికి వచ్చి మనస్సుకి విశ్రాంతి ఇవ్వబోయింది కాని ఆమె మనస్సుకు గుచ్చుకున్న ములుకులు ఆమెను బాధించడం మానలేదు.

ఆటో - 'దక్షిణామూర్తి అడ్వోకేట్' అని బోర్డున్న ఇంటి ముందర ఆగింది. సుజాత ఆటోకి డబ్బిచ్చి లోపలికి నడిచింది. ఇల్లు అధునాతనంగాను, చక్కని అభిరుచితోను కట్టబడింది. ధన ప్రకర్ష కోసం చేసే హంగులు లేవు అనుకుంది ఆమె.

ఆమె గుమాస్తాతో తాను ఎవరో చెప్పింది.

"లాయర్ గారు మీ కోసం ఎదురు చూస్తున్నారు. లోపలికి వెళ్ళండి" అని చెప్పి ఆమెను లోపలికి పంపాడు.

రూమ్‌లోకి అడుగు పెట్టగానే అది ఎ.సి.రూమ్ అని గ్రహించింది. చుట్టూ బల్బులు పెట్టిన పెద్ద వేంకటేశ్వర స్వామి ఫోటో ఏ గోడకైన తగిలించి ఉందేమోనని చూసింది. అటువంటిది లేకపోవడం ఆమెకి ధైర్యం కలిగించింది. ఆమె అత్త వారింట్లో అటువంటిది ఒకటి ఉంది. ఆమె ఆ ఫోటోని ఒక రకపు సంస్కారంతో ముడి పెట్టుకుంటుంది. ఆ సంస్కారం పట్ల ఆమెకి భయం.

"నేను సుజాతని" అంది ప్రతి నమస్కారం పెడుతూ.

దక్షిణామూర్తి తలుపు దగ్గర్నుంచి తన వేపు నడిచి వస్తున్న సుజాతని పరీక్షించి చూశాడు. ఆమె జుట్టు భుజాల వరకు కత్తిరించుకుంది. జుట్టుకు నూనె రాసుకోలేదు. కట్టుకున్న చీర నైలానుదే కాని, దళసరిది. కాళ్ళకి ఎత్తు మడమ లుండి పాదాలను పూర్తిగా కప్పిన జోళ్ళున్నాయి. ఆమె బ్లౌజ్ దోపబడి నట్టుంది. పొట్ట ఏ మాత్రం బహిర్గతం కావడం లేదు.

ఆమె దగ్గరకు వచ్చాక - "ఈమధ్యనే విదేశాల నుంచి వచ్చినట్టున్నారు? అన్నాడు.

"అవును" అంది సుజాత ఆశ్చర్యంగా.

"యు.ఎస్. ఎ.? కెనడా? యు.కె.? ఆస్ట్రేలియా?"

"యు.ఎస్.ఎ."

"కూర్చోండి! చెప్పండి. మీకు నా నుంచి కావలసిన సహాయం ఏమిటి?"

"నాకు విడాకులు కావాలి" అంది సుజాత సూటిగా.

"ఈ దేశంలో మా లాయర్లతో సహా విడాకులిచ్చుకోవడాన్ని ప్రోత్సహించం."

"అది నా అనుభవంలోకి వచ్చింది. కానీ మీకే నష్టం కదా అది!"

"నిజమే! కానీ మేము ఆ నష్టాన్ని మేరేజ్ కౌన్సెలింగ్ పేరిట వసూలుచేసే ఫీజుతో

భర్తీ చేసుకుంటాం" అని నవ్వాడు దక్షిణామూర్తి.

" లాయర్లు డబ్బు కోసం ఏపనైనా చేస్తారు కదా!" అని సుజాత మాటల్లో ఉన్న ధ్వనిని గుర్తించి - అది జోక్ కింద తీసుకొని, తనూ ఆ జోక్‌ని పొడిగించాడు.

"నేను విడాకులివ్వా లనుకుంటున్నట్టు చెప్పినప్పటినుంచి మా అమ్మా నాన్నా, అన్నా వదినా ప్రతి ఒక్కరూ తమ పక్కలో బాంబు పేలబోతున్నట్టు బెదిరిపోతున్నారు. వద్దమ్మా అని బతిమాలుతున్నారు".

"వాళ్ళ దాకా ఎందుకండీ! ఈఅమ్మగారు మీ నాన్నగారికో, మీ వదిన మీ అన్న గారికో విడాకులిస్తానంటే మీరే వద్దంటారు. నాన్న ముసలివారని, ఇన్నాళ్ళూ సర్దుకున్న దానివి శేష జీవితం సర్దుకోమని మీ అమ్మకి చెప్తారు.మీ అన్న మంచివాడని మరో కొంత కాలం అతనికి అవకాశం ఇచ్చి చూడమని మీ వదినకి చెప్తారు. అవునా?".

దక్షిణామూర్తి వేసిన ప్రశ్నకి సుజాత జవాబు చెప్పడానికి కాస్త సమయం తీసుకుంది.

"అంటానేమో! కాని మా అమ్మకాని, వదినకాని ఆ నిర్ణయం తీసుకున్నప్పుడు వాళ్ళు భరించడానికింక శక్తి లేకే ఆ నిర్ణయం తీసుకున్నారని అనుకుంటాను. యూనో! విడాకులకి కారణాలు, చాలా మంది చాలా బలమైనవి అయి ఉండాలని నాకు చెపుతున్నారు. అక్కర్లేదు. యూకెన్ ఆల్వేస్ సిట్ మోర్ కంఫర్ట బ్లీ ఆనె హిల్‌టాప్ దాన్ ఆనె ఎ పిన్ కుషన్. నసుగుడు, జడ్డితనం, సాధింపులు లాంటివి రోజూ ఉండే పిన్ ప్రిక్స్. ఒకరోజు కోపంలో భర్త కొట్టిన దెబ్బలు కంటే భరింప శక్యం కానివి."

"నిజమే. వివాహితుల్లో నూటికి తొంబై మంది రోజూ విడాకుల గురించిన సంభాషణలో ఆలోచనలో చేస్తూనే ఉంటారు. మిగిలిన పది మంది వితంతువులో, విధురులో లేక అదివరకే విడాకుల్ని తీసుకుని సుఖపడిపోతున్నాం అనుకున్న వారో అయి ఉంటారు. అంటే డైవోర్స్‌లు సాధారణం కాదు గానీ, వాటి గురించిన ఆలోచనలు సర్వ సాధారణం. ఎంతదాకా ఎందుకు? మా ఆవిడ రోజుకు పదిసార్లు, నాకు విడాకులు ఇచ్చేయాలనుకుంటూ ఉంటుంది. కానీ ఇవ్వలేదు. ఎందుకని? మా పెద్దమ్మాయికే ఇంకా పెళ్ళికాలేదు. తను విడాకు లిస్తే తన కూతురికి పెళ్ళి కాదని భయం. తల్లి చాలు పిల్లకి వస్తుందన్న భయంతో సంబంధాలు రావేమోనని భయం. లేకపోతే నన్నే లాయరుగా పెట్టుకుని నా మీద విడాకుల దావా వేసేసును. అఫ్‌కోర్స్ ఆవిడకి నా మీద భర్తగా గౌరవం లేదు. కానీ లాయరుగా చచ్చేంత గౌరవం. ఈ ఇల్లూ - కారూ చూస్తే ఎవరికైనా నేను మంచి ప్రాక్టీస్ ఉన్న లాయరు అనిపిస్తుంది కదా!"

సుజాత సరిగ్గా అదే అనుకునీ, అల్లా అనుకున్నవారు చెప్పగా వినీ దక్షిణామూర్తి దగ్గరికి వచ్చింది. దక్షిణామూర్తి తన సంభాషణ కొనసాగించాడు.

"ఇంత మంది నిత్యం విడాకుల గురించిన ఆలోచనలు చేస్తున్నా డైవోర్స్‌లు ఎందుకు సాధారణం కాదు? ఈ ప్రశ్నకి రెండు జవాబులు తడతాయి. కోర్టులు, తాము విడదీసిన దంపతుల మీద చెరగని ముద్రలు వేస్తాయి. ఆ ముద్రల వల్ల వారు సంఘంలో ప్రత్యేకంగా కనిపిస్తారు. వీరిపట్ల ప్రత్యేకమైన అగౌరవం జనం చూపించకపోయినా, నిరాదరణ చూపిస్తారు. వెల్ క్వాలిఫైడ్ అమ్మాయిలకే పెళ్ళి అవడం కష్టంగా ఉన్న ఈ రోజుల్లో విడాకులిచ్చిన అమ్మాయికి మరో పెళ్ళి అవడం ఎంత కష్టం ! భార్య చనిపోయిన వాడికి ఆలోచించకుండా పిల్ల నిచ్చే మనదేశంలో విడాకులిచ్చిన వాడికి ఏమో, ఎల్లాంటివాడో, ఆ పిల్ల ఉత్తినే విడాకులిచ్చి ఉంటుందా అని పిల్లనివ్వరు".

"అయితే నన్ను విడాకులు తీసుకోవద్దంటారు?" అంది సుజాత అసహనంగా.

"నేననేది అందరూ అనేదే! మీరీమాటలు చాలాసార్లు వినే ఉంటారు. విడాకులు తీసుకుందామని అనుకున్నంత మంది తీసుకోకపోవడానికి రెండో కారణం, నా దృష్టిలో వాళ్ళకి కనిపించే బలమైన కారణం ఏదో ఒకటి ఉంటుంది. పిల్లల క్షేమం , ఆస్తి మొదలైనవి. మీ విషయంలో అటువంటి కారణం ఏమీ లేదా అని ఆలోచిస్తున్నాను. అంతేకాని ఆడపిల్లకి వైవాహిక జీవితమే పరమార్థం అని అనుకోవడం వల్ల కాదు. ఆడపిల్లల తండ్రిని కదా! నేనెప్పుడూ ఆడపిల్లల పక్షమే!".

"నాకు విడాకులు కావాలి. అందుకు నాకు మీ సహాయం కావాలి. చేస్తారా?" అని సూటిగా అడిగింది.

"మేము ఉన్నది అందుకే గదా? మీ కథ చెప్పండి. నా సలహా నేను చెప్తాను. నా సలహా విన్నాక మీరు నిర్ణయం తీసుకోండి. ఆ నిర్ణయం విడాకులే అయితే దాన్ని సాధించడానికి నేను లాయరుగా నాకు చేతనైన సాయం చేస్తాను".

దక్షిణామూర్తి మాటలు సుజాతకి ధైర్యాన్నిచ్చాయి. "ఈయన అందరిలాగా విడాకులు పుచ్చుకోవడం పెద్ద అపరాధం అని నీతి బోధ చెయ్యలేదు" అని సంతోషించింది. దక్షిణామూర్తిలో గొప్ప గుణం అదే. అతను అవతలి వారు చిన్నబుచ్చుకునేలా మాట్లాడడు. సుజాత తన కథ చెప్పింది.

సుజాత భర్త అమెరికాలో పి.హెచ్.డి. చేసి, గ్రీన్ కార్డ్ సంపాదించి అక్కడే స్థిరపడ్డాడు. మంచి ఉద్యోగంలో ఉన్నాడు. ప్రొఫెషనల్ క్వాలిఫికేషన్ ఉన్న అమ్మాయి కావాలని పట్టుబట్టి సుజాతను ఎన్నుకుని పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. పెళ్ళి నాటికి సుజాత బి.ఇ. పాస్ అయింది - ఎలెక్ట్రానిక్స్ బ్రాంచిలో. ఆమెకి అమెరికాలో మంచి ఉద్యోగమే దొరికింది. ఉద్యోగం మొదటి కొద్దిరోజులు ఉత్సాహంగా గడిచాయి. నెల గడిచేసరికి ఆఫీసులో పనికి అలవాటు పడింది. అలవాటుపడింది కనుక ఆఫీసులో ఆమెకి తోటి ఉద్యోగస్తులతో పాటు

సమంగా పని ఇవ్వడం మొదలుపెట్టారు. అప్పుడు సమస్యలు మొదలయ్యాయి ఇంట్లో.

సుజాత భర్తకి పూర్వంలాగా అన్నీ అమర్చలేక పోయింది. అతను సుజాత వచ్చే వరకు తను ఇంటికి ముందు వచ్చినా "పొయ్యి మీద బియ్యం" అన్నా పడేసేవాడు కాదు. కాఫీ అయినా కలుపుకునే వాడు కాదు. కాఫీ తాగిన గ్లాసు సింకులో పడేసేవాడు కాదు. కూర్చున్న చోట పెట్టేసేవాడు.

సుజాత ఏమైనా అంటే - " నాకీ వంట బోరు కొట్టే కదా పెళ్ళి చేసుకున్నది" అనేవాడు.

సుజాత అతను ఒంటరితనం బోరుకొట్టి చేసుకున్నాడనుకుంది. అయిదు సంవత్సరాల పాటు వండుకు తిన్న మనిషి పెళ్ళవగానే కాఫీ అయినా ఎందుకు కలుపుకోడో ఆమెకి అర్థం కాలేదు.

"మా అమ్మాయికి రెండేళ్ళ క్రితం ఓ అమెరికా సంబంధం వచ్చింది. పెళ్ళి కొడుకు మా అమ్మాయితో "వంట బోర్ నాకు" అన్నాడట. వెంటనే మా అమ్మాయి - "నాకు అంతే. అందరికీ అంతే ననుకుంటాను. తినకుండా ఉండలేక వండుకుంటాం కానీ" అందిట. అతను " అయ్యో వండుకుని తిని అలిసిపోయావా చిట్టి తండ్రీ! నేను వచ్చి వండి పెడతాగా" అంటుదనుకున్నాడు కాబోలు. మా అమ్మాయి అల్లా అనగానే అదే పోత. మళ్ళీ మొహం చూపించలేదు. మా అమ్మాయిని మా ఆవిడ కేకలేసింది - "అదేమిటే అల్లా అంటారా?" అంటూ. మా అమ్మాయి అంది కదా "వంట మనిషి కావలిస్తే వంట మనిషికోసం చూడాలి కానీ చదువుకున్న పిల్లకోసం- అందులోనూ బాగా చదువుకున్న పిల్ల కోసం- వెదకడం ఎందుకట?"అని. - ఇప్పటి మగ పిల్లలకి తనతో సమానంగా చదువుకుని ఉద్యోగం చేయగలిగి- వాళ్ళ అమ్మ, నాన్నకి అమర్చినట్టు అన్నీ అమర్చి పెట్టే భార్య కావాలి" అన్నాడు దక్షిణామూర్తి.

"నా భర్త - మీ అమ్మాయిని చూడడానికి వచ్చిన వాడిలాంటి వాడే. పెళ్ళి చూపులప్పుడు నాతో కాస్సేపు ఏకాంతంగా మాట్లాడాలన్నాడు. మా వాళ్ళు వాళ్ళ వాళ్ళకి ఇల్లు చూపించే నెపంతోనూ, వాళ్ళ వాళ్ళు చూసే నెపంతోను అక్కడ్నించి వెళ్ళిపోయారు. అప్పుడు ఇంగ్లీషులో నా అభిమాన రచయితల గురించి, జాయింట్ ఫామిలీస్ విషయంలో నా అభిప్రాయాల గురించి ప్రశ్నించాడు.ఆ పైన ముఖ్యమైన విషయం అని చెప్పి - 'నాకు ఉద్యోగం మొదటి భార్య.ఐ పే హర్ మోర్ ఎటెన్షన్. నేను చాలా ఏంబిషస్. ఉద్యోగంలో పైకి రావడానికి నేను అహర్నిశలూ పని చేస్తాను. వీకెండ్స్‌లో కూడా అవసరమైతే ఆఫీసుకు వెళ్తాను. అందుకని నాకు - ఈ విషయంలో నా కాబోయే భార్య సహకారం కావాలి. నా కంపెనీ డిమాండ్ చేయని భార్య కావాలి. ఆమె స్వంతంత్రంగా బతకగలిగినదై ఉండాలి' అని అన్నాడు

అతను. అప్పుడు నాకు అర్థం కాలేదు అతని అసలు భావం. నే నటువంటి దాన్నే అన్నాను అప్పుడందుకుని."

దక్షిణామూర్తి - "అతని అసలు భావం ఏమి అని మీ ఉద్దేశ్యం?" అని అడిగాడు. సుజాత తన భర్తని అతను అంటూ ఏకవచనంలో ఉదహరిస్తోంది అని గుర్తించాడు. ఈ రోజుల్లో చాలా మంది యువ దంపతుల మధ్య ముఖ్యంగా అమెరికాలో ఉండి వచ్చిన వారి మధ్య ఉండే చనువుకి నిదర్శనమే కానీ అగౌరవానికి కాదనుకొన్నాడు.

"అతని అసలు భావం ఏమిటంటే భార్య అతని మీద ఆధారపడకుండా బజారుకు వెళ్ళి వస్తువులు తెచ్చుకుని - అతని మీద ఆధారపడకుండా ఇంటి పని చేసుకునేదై ఉండాలి. అల్లా అని స్వతంత్రంగా ఆలోచించరాదు. అతని కంటే చిన్న ఉద్యోగం చేస్తూ- ఇల్లు నడపడానికి అతని జీతం మీద ఆధారపడుతూ - అందుకుగాను అణిగిమణిగి పడి ఉండే భార్య కావాలి. అతని ఆధిక్యాన్ని సర్వదా విస్మరించనిదై ఉండాలి".

సుజాత తన భర్త మనోభావాల్ని ఎంతో సమర్ధవంతంగా విశ్లేషించింది. అయితే సుజాత భర్త ఒక్కడే ఇటువంటి వాడు కాడు. రమారమి తన కూతుర్ని చూడడానికి వచ్చిన ప్రతి కుర్రకుంకా ఇట్లాగే మాట్లాడాడు. ఇది వ్యవస్థలో వస్తున్న మార్పు. తన తరంలో వారి కంటే ఈ తరంలో వారికి ఆర్థికావసరాలు హెచ్చు. తను ఇరవై సంవత్సరాలు ప్రాక్టీస్ చేసి - కారు టీ.వీ., ఫ్రిజ్ కొంటే ఇప్పటి కుర్రవాళ్ళకి అవి పెళ్ళయి భార్యతో విడిగా ఉండడం మొదలు పెట్టే నాటికే కావాలి. అవి తన ఒక్కడి జీతంతో సాధ్యం కాదు. అందుకని భార్య ఉద్యోగం చేసి సంపాదించాలని కోరుకుంటున్నాడు. తప్పు లేదు. అయితే తన లాగానే ఆఫీసులో పని చేసి వచ్చే భార్యకు ఇంటి పనిలో సహాయపడడం ధర్మం అని ఆలోచించడు. చెయ్యకుండా ఉండడాన్ని తనది పెద్ద ఉద్యోగం, తన జీతం ఎక్కువ అవడం కారణాలుగా చెప్పుకుని సమర్థిస్తాడు. స్త్రీకి ఇల్లు అనే పంజరంలో కాక, ఇల్లు, ఆఫీసు, బజారు అనే మూడు పంజరాలు కట్టి వాటి మధ్య వాటిని కలుపుతూ కటకటాలలో ఇరుకుదార్లు ఏర్పరచి స్త్రీకి తను స్వార్థంతో ఏర్పరిచిన విశాలత గురించి చంకలు గుద్దుకొంటున్నాడు. మూడు పంజరాల మధ్య ఇరుకు మార్గాల్లో నడవలేక మరింత అలిసిపోతోంది ఈనాటి అమ్మాయి. అందుకే ఈనాటి సుజాతలు "నాకు విడాకులు కావాలి అంటున్నారు" దక్షిణామూర్తి ఆలోచనలకి ఆనకట్ట వేస్తూ -

"లాయరు గారు ఏమిటో ఆలోచనల్లో పడిపోయారు?" అంది.

"ఆడపిల్లల తండ్రిని కదా! సమస్యని మీ కోణంలోంచి చూడాలని ప్రయత్నిస్తున్నాను. కానీ పురుషుడిని కదా ఆ పని నాకు కొంచెం శ్రమగా ఉంది. నా కళ్ళకున్న మసకలు నన్ను సరిగా చూడనీయడం లేదు" అని నవ్వాడు దక్షిణామూర్తి.

సుజాత కథ చెప్పసాగింది. సుజాత పనిలో చురుకుగా ఉండడం చేత ఆమె పని

చేస్తున్న కంపెనీ ఒక సంవత్సరం తరువాత ఆమెకి జీతం పెంచి, దాంతోబాటు బాధ్యత కూడా పెంచింది. దాంతో సుజాత కొన్ని రోజులు ఆలస్యంగా ఇంటికి రావడం, శని, ఆది వారాల్లో అప్పుడప్పుడు ఆఫీసుకు వెళ్ళాల్సి రావడం జరుగుతూ వచ్చాయి. మొదట్లో ఆమె ఆలస్యంగా వచ్చినా ఇంటి పని తనే చేసుకుపోగలిగేది. కానీ కొన్నాళ్ళకి అతని మీద కొంత అతని పని వదిలి పెట్టక తప్పలేదు.

కొన్ని వీకెండ్స్‌లో అతని బట్టలు ఇస్త్రీచెయ్యడం కుదిరేది కాదు సుజాతకి. అవి అతనే ఇస్త్రీ చేసుకుంటే బావుండు ననుకునేది సుజాత. కాని అతనికి ఆ పని బోర్. అతను ఇంటి పని చేసుకోలేనప్పుడే పెళ్ళిచేసుకున్నాడు. కానీ అతను ఇంట్లో పనీ పాటా చేసుకోగలిగిన భార్యను కాక ఉద్యోగం చేయగలిగిన భార్యను కోరుకున్నాడు. ఇల్లూ కారూ కొనడానికి అతను చేసిన అప్పు త్వరగా తీర్చుకోవాలంటే భార్య సంపాదనాపరురాలు కావాలని అతను లెక్కలు వేసుకున్నాడు. సుజాత, తను ఆఫీసులో పనీ, ఇంటి పనీ రెండూ చెయ్యలేక పోతున్నాననీ, కావాలంటే ఉద్యోగం మానేస్తాననీ చెప్పింది.

"నువ్వు మరీ బద్ధకస్తురాలివి. పొద్దుట్నించీ సాయంత్రం దాకా ఇంట్లో ఉండి సాయంత్రం నే నింటికి రాగానే నన్ను అక్కడికీ, ఇక్కడికీ తీసుకు వెళ్ళండంటూ వేధించుకుని తినడానికే నువ్వు ఉద్యోగం మానేస్తానంటున్నావు!" అంటూ అతను ఒప్పుకోలేదు.

"ఉద్యోగం అంటూ చేస్తూ ఉంటే అది సరిగ్గా చెయ్యం, తోటి వారితో పోటీ, రాట్ రేసూ తప్పవు కదా! అందుకని మీరు సర్దుకోవాలి మరి" అంది సుజాత.

"ఏదో ఉద్యోగం చెయ్యమన్నాను. నిన్ను ప్రమోషన్లు తెచ్చుకుని కంపెనీ మేనేజింగ్ డైరెక్టరు అవమన్నానా ? కంతకంటె డబ్బు అవసరం లేదనీ, నీకు ఏంబిషన్స్ లేవు అని బాస్‌తో చెప్పు" అన్నాడు అతను.

"మీకు మాత్రం ప్రొఫెషన్ ఫస్ట్ వైఫ్. మీరు ఏంబిషస్. మీరు జాబ్‌లో పైకి రావాలి. మీ భార్య మీ అవసరమైన మేరకు సంపాదించి, మీ రింటికి వచ్చే సమయానికి ఇంట్లో ఉండి, మీరు కంపెనీ కోరినప్పుడు అందిస్తూ - మీరు బిజీగా ఉంటే అర్థం చేసుకుని ఇంట్లో పడి ఉండాలి? నేనూ పరీక్షల్లో మంచి మార్కులు తెచ్చుకుని పాస్ అయిన దాన్నే! ఉద్యోగంలో సమర్థురాలిననే పేరు తెచ్చుకున్నాను. నా కెందుకు ఏంబిషన్ ఉండరాదూ?".

"ఆడవాళ్ళు పిల్లల్ని కంటారు. కానీ మగవాళ్ళు కాదు" అన్నాడతను సాధారణపు పురుషుడిలాగా.

"ఆడవాళ్ళు మీరు చేసేవన్నీ చేయగలరు. పైగా పిల్లల్ని కూడా కనగలరు. ఆ విషయం కూడా మా ఆధిక్యాన్నే నిరూపిస్తుంది. అయినా మనకి పిల్లలు లేరు కదా? కలిగినప్పుడు మెటర్నిటీ లీవ్ ఉంటుంది".

"నేను పెళ్ళికి ముందే చెప్పాను".

"ఏం చెప్పారు? నేను మీకు అడ్డు రాకూడదని చెప్పారు. ఉద్యోగం చెయ్యాలని చెప్పారు. చేస్తే మీరు చెప్పిన మేరకే చెయ్యడం సాధ్యం కాదనీ, మీరు నాకు అడ్డు వస్తున్నారనీ ఇప్పుడు నేను మీకు చెపుతున్నాను".

ఈ విధమైన వాగ్వాదాలు, పోట్లాటలు వారిద్దరి మధ్యా చాలాసార్లు జరిగాయి. సుజాత భర్త ఆవిడ వాదాన్ని అంగీకరించలేదు. తనది పెద్ద ఉద్యోగం, పెద్ద జీతం కనుక దానికే ప్రాధాన్యం ఉండాలన్నాడు. సుజాత సహకరించకపోతే తన పురోగతి ఆగిపోతుందన్నాడు. అతని వయస్సు ఇప్పుడెంత ఉందో అంత వయస్సు తనకి వచ్చినప్పుడు తను కూడా పెద్ద ఉద్యోగంలో ఉంటానని, అతను పెద్ద ఉద్యోగంలో ఇప్పుడు ఉండడంలో పెద్ద విశేషమేమీ లేదని అంది సుజాత.

మనిషి రక్తం రుచి చూసిన పులి, సంపాదన రుచి చూసిన ఆడది ఒకలాంటి వారే నన్నాడు అతను. సుజాత కావచ్చునంది.

ఈ విధంగా ఆ ఇద్దరి మధ్యా పోట్లాటలు జరుగుతూ ఉండడం ఇద్దరూ ఏకాభిప్రాయానికి రాలేకపోవడం వల్ల సుజాత తను ఇండియా వచ్చేశానంది.

"అతని భార్యగా సంపాదించుకున్న వీసాతో అక్కడ ఉండడం ఇష్టంలేకపోయింది. ఈసారి వెళ్తే సుజాతగా వెళ్తాను" అంది సుజాత.

"మీ తగవు తీర్చడానికి మీ అత్త మామలు ప్రయత్నించలేదా?" అని అడిగాడు దక్షిణామూర్తి.

"ప్రయత్నించారు. కానీ ఆ ప్రయత్నాలు ఫలించడం అసంభవమని నాకు ముందునుంచే తెలుసు. అదే జరిగింది."

"ఎందుకని అసంభవమనుకున్నారు?" ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు దక్షిణామూర్తి.

"ఆ సెటప్ అలాంటిది. మా అత్తగారు పెద్దగా చదువుకోలేదు. ఆవిడకి మావగారో పెద్ద హీరో. ఆయనంత తెలివైనవాడు, మంచివాడు మరొకళ్ళు ఉండవచ్చునని ఎవరైనా అంటే కూడా ఒప్పుకోదు. ఆయన నిజంగా తెలివైనవాడే. చెడ్డతనం ఏమీ లేదు కూడాను. మంచి ఉద్యోగం చేసేవాడు - అందుకని మా మావగారిని ఏ పనీ ముట్టుకోనీయకుండా అన్నీ అమర్చి పెట్టేది. ఆవిడకిద్దరూ మగపిల్లలే కలిగారు. ఆవిడకి వేరే ప్రపంచం లేకపోవడంచేతా, మగవాళ్ళ ఆధిక్యాన్ని మనస్ఫూర్తిగా అంగీకరించడం వల్లనూ ఆవిడ వాళ్ళను అపురూపంగా పెంచింది. చొక్కాలకి గుండీలు కుట్టి పెట్టడం దగ్గర్నుంచీ షేవింగ్‌కి నీళ్ళు అందించడం, బ్రష్, రేజర్ కడిగి పెట్టడం దాకా అన్నీ చేసి పెట్టేది. నాకు పెళ్ళయ్యాక అమెరికా వెళ్ళే ముందు నెల రోజులు వాళ్ళంట్లో ఉన్నాను. ఆవిడ ఆ ఇంటి పద్ధతులు చాలా గొప్పవని అవి అలవరుచుకోవాలని

నాకు ఇంటెన్స్ ట్రెయినింగ్ ఇచ్చింది. ఆ నెల రోజులూ - కొత్త మొహమాటం వల్లా - మోజువల్లా ఆవిడ నా చేత చేయించిన పనులన్నీ చేశాను. కాఫీ గ్లాసు లందించడం దగ్గర్నుంచీ - తాగిన గ్లాసులందుకోవడం దాకా!"

"అంటే మీఅత్తగారు, మావగారు కాంప్రమైజ్‌కి వారి ప్రయత్నంగా మిమ్మల్నే సర్దుకోమని సలహా ఇచ్చారా?"

"ఎస్ ఎండ్ నో. మా అత్త గారికి మా గొడవలు తెలియగానే అమెరికాకి వచ్చారు. వచ్చి వాళ్ళ వంశంలో ఏ కోడలూ ఇంటి పని కారణంగా విడాకులిస్తాననలేదన్నారు. ఏ కారణంగా ఇస్తామన్నారు, ఇస్తామన్న వాళ్ళు అని అడిగాను. దాంతో అసలు, ఏ కారణంగానూ అనలేదని అన్నారు. అయితే ఆ ఇంటికోడళ్ళు అనకపోయినా అనదగ్గ కారణాలు పూర్వం నుంచి ఆ ఇంటి మగవాళ్ళ విషయంలో ఉంటాయని అవి ఆవిడకి తెలిసే ఉండాలి అన్నాను. ఆవిడ బిత్తరపోయింది. ఆఖరికి ఈ విధంగా ఆలోచించిన మొదటి కోడలిని నేనే అంది."

"అప్పుడు నేను అన్నాను. ఆ ఇంటికోడళ్ళలో కాపురానికి అమెరికా వెళ్ళిన వాళ్ళలో నేనే మొదటి దాన్నినీనూ, వెళ్ళి అమెరికాలో ఉద్యోగం చేసిన వాళ్ళలో కూడా మొదటి దాన్నినీనూ. "అందుకని మరీ గొప్పలు పోకు" అంది ఆవిడ కోపంగా. "పోనీ మీరు ఊఁ అంటే ఉద్యోగం మానేస్తాను" అన్నాను. ఆవిడ "మానెయ్యి" అంది. "నేను సరే" అన్నాను.

"సుజాత ఉద్యోగం మానేస్తే అప్పు లెల్లా తీరుతాయి!" అన్నాడు నా భర్త. అప్పుడు మా అత్త గారికి సమస్య కొద్దిగా అర్థమయింది. కానీ మాఅత్తగారు నా భర్తకి ముప్పై సంవత్సరాలపాటు కొత్త అవసరాలు, పరిస్థితులు ఉన్న ఈ రోజులలో బతకడానికి అవసరం అయిన ట్రెయినింగ్ ఇవ్వలేదు.కానీ నే నావిడ దగ్గర ఉన్న ముప్పై రోజులూ నా భర్తకి అనుగుణంగా నన్ను మలచడానికి శాయశక్తులా ప్రయత్నించింది. ఆ పక్షపాత ధోరణి వల్ల మంచి ఫలితాలు రావడం కష్టం. నేను ఆవిడ రూపొందించిన సూత్రాలను పాటించకుండా ఎదురు తిరగడంతో ఆవిడ అప్రతిభురాలై తన కొడుకుకి గుండీలు కుట్టుకోవడం, కాఫీ కాచుకోవడం నేర్పబోయింది. అవి నా భర్తకి రాకపోతే అయిదేళ్ళ పాటు అమెరికాలో ఒంటరిగా ఎల్లా ఉన్నాడు? వచ్చు. భార్యే చేస్తుందన్న భావం ఆవిడకి తెలియకుండా ఆవిడ కొడుక్కి తన దగ్గర అతనున్న పాతిక సంవత్సరాల పాటు కలిగించింది. ఆ భావం మానై కూర్చుంది. అతను మారలేదు".

సుజాత తన అత్త గారు చేసిన ప్రయత్నాల నుంచి పెద్దగా ఫలితాలను ఆశించలేదు. కనుక ఆశాభంగం పొందలేదు. భరించినంత వరకు భర్త జడ్డితనం భరించి, భరించలేక పోయినప్పుడు తన జీతంతో తను టికెట్ కొనుక్కుని ఇండియా వచ్చేసింది.

"మరి మీ తల్లిదండ్రులు మీ నిర్ణయాన్ని సమర్థించారా?" లాయర్ దక్షిణామూర్తి

ప్రశ్నించారు.

"లేదు. నెత్తీనోరూ మొత్తుకున్నారు" అంది సుజాత.

ఆమె తల్లిదండ్రులు సుజాత ఇండియా వచ్చినందుకు సంతోషించారు. ఆ సంతోషం ఆమె వచ్చిన కారణం తెలియగానే హరించుకుపోయింది. "సర్దుకుపో అమ్మా!" అని సుజాతతో అన్నారు.

"మా పిల్ల చిన్న పిల్ల. తెలియక భర్తని విడిచిపెడుతానంటోంది. మీరు పెద్ద మనస్సుతో సుజాత తప్పిదాన్ని క్షమించి దాన్ని మీ కడుపులో పెట్టుకోండి" అంది సుజాత తల్లి ఆమె అత్తగారితో.

"ఆడవాళ్ళం మనమే ఎల్లాగో సర్దుకోవాలి. నేను పెరిగిన వాతావరణం. మీ ఇంటి వాతావరణం మాత్రం ఒక్కలాంటివా? నేను మాత్రం ఉద్యోగం చెయ్యడం లేదా? మీ అన్నకి మాత్రం అన్నీ చేతికి అందించక్కర్లేదా?" అంది సుజాత వదిన.

"ఒప్పుకుంటాను. నీకింటి పనిలో సాయం చెయ్యడానికి మా అమ్మ ఉంది. అవసరమైతే రెస్టు తీసుకోవడానికి పుట్టిల్లుంది. నాకీ రెండూ అమెరికాలో లేవు. అన్నీ నాకు భర్తే. చంపుకుతిన్నా భర్తే. సహాయం చేసినా నా భర్తే చెయ్యాలి. అయినా నీకు మా అన్నయ్యతో కలిసి ఉండడం నీ శక్తికి మించిన పనైతే - ఉండమని మాత్రం నేను సలహా ఇవ్వను" అంది సుజాత

సుజాతను తీసుకువెళ్ళి అత్తవారింట్లో దింపుదామని చూశారు ఆమె పుట్టింటి వారు. సుజాత పడనియ్యలేదు. ఆమె నిర్ణయం మారలేదు. లాయర్‌ని వెతుక్కుంటూ దక్షిణామూర్తి దగ్గరకు వచ్చింది.

"మీ భర్త అమెరికాలోనే ఉన్నారా? ఇండియా వచ్చారా?" అని దక్షిణామూర్తి అడిగాడు.

"అమెరికాలోనే ఉన్నారు. ఎందుకు?" అని అడిగింది సుజాత.

"దావా ఎక్కడ తేవాలి అన్నది దానిమీద ఆధారపడి ఉంటుంది. ఆయన అమెరికాలో ఉంటే దావా మీకు పెళ్ళయిన ఊర్లోగాని, మీ స్వంత ఊర్లోగాని వెయ్యవచ్చు. ఇండియాలో ఉంటే ఆయన ఉన్న ఊళ్ళో లేక చివర్లో మీరు కలిసి ఉన్న ఊర్లో వెయ్యాలి. అందుకు."

"మాకు పెళ్ళయిన ఊరు హైదరాబాద్. అప్పుడు మా నాన్నగారు ఉద్యోగరీత్యా అక్కడున్నారు. కాని ఇప్పుడు రిటైరై ఈ ఊళ్ళోనే ఉంటున్నారు. ఇది మా స్వంత ఊరు" అంది సుజాత.

"ఇప్పటికే చాలా ఆలస్యం అయింది. మీరు శ్రమ అనుకోకుండా రేపు వస్తే కాగితాలు తయారుచెయ్యవచ్చు" అన్నాడు.

సుజాత లేచి సెలవు తీసుకొని వెళ్ళిపోయింది. వాది మనస్సు మార్చుకోవడానికి లాయరిచ్చిన ఆఖరి అవకాశం అది. కొంతమంది మర్నాడు రారు.

రాత్రి భోజనాలయ్యాక దక్షిణామూర్తి భార్య- "పెద్దదానికి పాతిక నిండాయి. రెండోదానికి ఇరవై మూడు నిండాయి. ఇంకా మనం పెద్దదానికే పెళ్ళి చెయ్యలేకపోయాం. దానీడు వాళ్ళు పిల్ల పాపలతో కళకళలాడుతుంటే మీకు చీమ కుట్టినట్టయినా లేదు. కాని తల్లిని నా మనసెంత బాధపడుతోందా తెలుసా!" అని సాధింపు మొదలుపెట్టింది.

"దాని కేమిటోయ్! హాయిగా ఉద్యోగం చేసుకొంటోంది. దానికి తగినవాడు మనకింకా తగల్లేదు. కాని ఎక్కడో ఉన్నాడు. ఘడియ రాగానే వచ్చి మన తలుపు తడతాడు. మన చెయ్యాల్సిందల్లా పైవాడిమీద భారం వేసి కూర్చోటమే!" దక్షిణామూర్తి భార్య మీద అస్త్రం ప్రయోగించి - "అయినా మనం పెళ్ళి సంబంధాలు చూస్తూనే ఉన్నాం కదా! ఏదో ఒకటి అని చేస్తే రేపు అది విడాకులు కావాలంటుంది. ఇవ్వాళే ఓ అమ్మాయి విడాకులు కావాలంటూ వచ్చింది. వాళ్ళమ్మ తొందరపెడితే వాళ్ళ నాన్న ఆ సంబంధం చేసి ఉంటాడు" అన్నాడు దక్షిణామూర్తి.

"చాల్లెండి.... అన్నట్టు మీ సుబ్బారావుగారి భార్య కనిపించింది నిన్న. ఆవిడ చెప్పింది. రెండేళ్ళ క్రితం మన అమ్మాయిని చూడటానికి వచ్చాడే వాళ్ళచుట్టా లబ్బాయి రఘు, అతని పెళ్ళాం అతనికి విడాకులిస్తానంటోందిట. ఆ పిల్లాడి తల్లి అప్పుడు దక్షిణామూర్తి గారి అమ్మాయిని చేసుకొన్నా బావుండిపొయ్యేది అందిట ఈవిడతో."

"అప్పుడు చేసుకోలేదు! ఇప్పుడీ మాటెందుకు. పాపం ఆ పిల్ల వీళ్ళతో ఎంత విసిగిపోయిందో!"

"లేదుట. ఆ పిల్లకీ సంబంధం మొదటినుంచి ఇష్టం లేదుట. ఏదో లౌ ఎఫైర్ ఉందిట."

దక్షిణామూర్తికి రఘు వచ్చి తన కూతుర్ని చూడటం తాలూకు తతంగం అంతా గుర్తుకు వచ్చింది.

సుబ్బారావు, దక్షిణామూర్తి తోటి లాయరు. అతను చెప్పాడు, "మా చుట్టాలబ్బాయి రఘు అని అమెరికాలో ఉన్నాడు, రత్నం లాంటి కుర్రాడు. వచ్చే నెల ఆ పిల్లవాడు ఇండియా వస్తాడని, అప్పుడు పెళ్ళి చెయ్యదలచుకొన్నామని మంచి సంబందం ఒకటి చూడమని రఘు అమ్మా, నాన్నా నాతో అన్నారు" అని.

"అబ్బాయి ఏం చేస్తున్నాడు?" అని దక్షిణామూర్తి అడిగితే,

"మంచి ఉద్యోగంలో ఉన్నాడు. ప్రాస్పెక్టివ్ గ్రీన్ కార్డ్ హోల్డర్. అతనికి ప్రొఫెషనల్

క్వాలిఫికేషన్ ఉన్న అమ్మాయి కావాలి. మీ అమ్మాయి గారంటీగా వాళ్ళకి నచ్చుతుంది. వాళ్ళు మీ అమ్మాయిని అటూ ఇటూ చూడకుండా చేసుకునేలా నేను చూస్తాను. మీ కిష్టమైతే ఈ అడ్రస్‌కి రాయండి" అన్నాడు సుబ్బారావు.

దక్షిణామూర్తి రఘు తండ్రికి తన కూతుర్ని రఘు కివ్వాలని ఉందని ఉత్తరం రాశాడు. దానికి జవాబు రాలేదు. సుబ్బారావు కనుక్కొంటే -

"ఒక్క సంబంధమే వచ్చింది ఇప్పటికీ, కనీసం పది పన్నెండైనా వస్తే మేం స్క్రీన్ చేసి ఓ మూడు నాలుగు అబ్బాయికి చూపిస్తాం. అందులో వాడు ఒకటి చేసుకొంటాడు" అన్నారుట. కనీసం మర్యాదకి ఆ విషయం తనకి వాళ్ళే డైరెక్టుగా తెలియజేసి ఉంటే బావుండేది అనుకొన్నాడు దక్షిణామూర్తి.

రఘు చుట్టాలందరూ విజృంభించి - "మావాడొకడు అమెరికా నుంచి వస్తున్నాడు. మీ పిల్లనివ్వండి. మీ పిల్ల అతనికి నచ్చుతుందనే మా నమ్మకం" అంటూ ప్రొఫెషనల్ క్వాలిఫికేషన్స్ ఉన్న ఆడపిల్లల కోసం ఆంధ్రా అంతా వలలు వేయటం మొదలుపెట్టారు.

ఆ తరువాత "వాడికి ఉద్యోగంలో ప్రమోషన్ రావాలిట. ఇప్పుడే రాడు" అనీ,

"గ్రీన్ కార్డుకి అప్లై చేశాడు. అందుకని దేశం వదలటానికి అవదు" అని చెపుతూ వచ్చారు.

"మేము స్క్రీన్ చేసిన నలుగురు అమ్మాయిల్లో మీ అమ్మాయి ఒకత్తి. జాతకాలు నప్పాయి, మా అబ్బాయి తన పి.సి. మీద మీ అమ్మాయి క్వాలిఫికేషన్స్, తన రిక్వైర్‌మెంట్స్ మాచ్ చేసి చూసుకుంటే కొరెలేషన్ కోయఫిషెంట్ 0.9 దాకా వచ్చింది. మీ సంబంధం గురించి మేము చాలా సీరియస్‌గా ఉన్నాము. అయితే మా అబ్బాయి ఇండియాలో ముప్పై రోజులే ఉంటాడు. అందులో మొదట పది రోజుల్లో పిల్లని సెలెక్ట్ చేసుకొని, రెండో పది రోజుల్లో పెళ్ళి చేసుకొని, మూడో పది రోజుల్లో మాతోనూ, అతని అత్తామామలతోనూ గడిపి అమెరికా వెళ్ళిపోతాడు. కనక మీరు వచ్చి మీ అమ్మాయిని హైదరాబాద్‌లో చూపిస్తే పిల్లవాడికి టైము సేవ్ చేసినవారవుతారు. పైగా రఘు జెట్‌లాగ్, ఫుడ్ అండ్ వాటర్ ప్రాబ్లెమ్సుతో బాధపడుతున్నాడు' ' అని రాశాడు.

దక్షిణామూర్తికి తప్పలేదు. సంప్రదాయం పేరిట అతను బిగుసుకు పోదల్చుకోలేదు. "మేము హైదరాబాద్‌కి పిల్లని తీసుకువచ్చి మీ ఇంట్లో మీ అబ్బాయిని చూస్తాము" అని రాశాడు.

దానికి వెంటనే - " అది సంప్రదాయం కాదు. మీరు హైదరాబాద్ వచ్చి ఎక్క డున్నారో తెలియజేస్తే అక్కడికి వచ్చి మేమే చూస్తాం"అని రాశాడు రఘు తండ్రి.

ముగ్గురు మనుషులు హైదరాబాద్ వెళ్ళి రెండు మూడ్రోజులుండి రావటానికి

కనీసం వెయ్యి రూపాయలవుతుంది. అది తను పెట్టుకొంటే ఆటోకి లేక పెట్రోల్‌కి రఘు తండ్రి పది రూపాయలు పెట్టుకొని సంప్రదాయం పాటిస్తాడుట అని దక్షిణామూర్తి గునిశాడు. కాని సుబ్బారావు - " పాపం ! వాళ్ళ ఇబ్బంది చాలా జెన్యువిన్ వెళ్ళండి" అని వాళ్ళని హైదరాబాద్ పంపించాడు.

దక్షిణామూర్తి ఉంటున్న హోటల్‌కి రఘు తల్లిదండ్రులతో వచ్చాడు. పిల్లవాడు బాగున్నాడు పొడుగ్గా. కాసేపు పరిచయాలు జరిగాయి. ఆ పైన రఘు-

"నేను మీ అమ్మాయితో ఏకాంతంగా మాట్లాడాలి. టాంక్‌బండ్ మీదకి వాక్ వెళ్తాం. మీకభ్యంతరమా ? " అని అడిగాడు.

" మా అమ్మాయి ఉద్యోగం చేస్తోంది ధైర్యస్థురాలే, మగవాళ్ళతో ఫ్రీగా మాట్లాడనూగలదు. తగు దూరంలో ఉంచనూ గలదు. మీ గురించి తెలియకపోయినా మా అమ్మాయి మీద మాకు పూర్తి భరోసా ఉంది. యూ కెన్ టేక్ హర్ " అన్నాడు దక్షిణామూర్తి.

అతని జవాబుకి రఘు ముఖం చిన్నది చేసుకొన్నాడు. దక్షిణామూర్తి భార్య భయం భయంగా చూస్తూ ఊరుకున్నది.

అప్పుడు రఘు తల్లి వాళ్ళ గురించి చెప్పింది. వాళ్ళు ఆడపిల్లలు చదువుకోడం, ఉద్యోగం చెయ్యటం ప్రోత్సాహిస్తారట. కాని క్లబ్‌లు, పార్టీలు, డాన్సులు ఇష్టం ఉండవుట. వాళ్ళ కోడలు రోజూ దేవుడికి దీపం పెట్టేది అయి ఉండాలిట. కాని ఛాదస్తంగా పూజలు, పునస్కారాలు అంటూ మడి కట్టుకునేదైతే వాళ్ళకి నచ్చదుట. అలా అని దేవుడనేవాడే లేడనే నాస్తికురాలు కాకూడదుట. వాళ్ళకి అనాగరికులైన కోడలు పనికి రాదుట. వాళ్ళ లాగా సివిలైజ్డ్ అండ్ ఫార్వర్డ్ టైపు కావాలిట. అంతేగాని, నాగరికత వెర్రితలలు వేస్తే ఇష్టం ఉండదుట..ఏదీ తక్కువా కాకూడదు. ఎక్కువా కాకూడదు. సమతూకంలో ఉండాలి - మా ఇంట్లో ఉన్నట్టు " అని చెప్పింది.

ఆవిడ సమ తూకానికి తమ అలవాట్లని నిర్వచనంగా ఇవ్వటం దక్షిణామూర్తికి నవ్వు తెప్పించింది. ప్రతివాళ్ళు 'సమతూకా' నికి తమ జీవితం నిదర్శనం అనుకొంటూ ఉంటారు. కాని బయటికి అనగలిగిన హిపొక్రసి కేవలం పెళ్ళికొడుకు తల్లిదండ్రులకి మాత్రమే ఉంటుంది అనుకొన్నాడు.

రఘు దక్షిణామూర్తి కూతుర్ని వెనక్కి తీసుకువచ్చి దింపేసి తన తల్లిదండ్రులతో వెళ్ళి పోయాడు.

"మీకు మా నిర్ణయం కొద్ది రోజుల్లో తెలియజేస్తాం.ఇంకా ఇద్దరమ్మాయిల్ని చూడాలి" అన్నాడు రఘు తండ్రి వెడుతూ.

వీళ్ళకి అమ్మాయి నచ్చిందంటే మళ్ళీ ఇచ్చి పుచ్చుకోవడాలు మాట్లాడుకోడానికి ఈ ఊరు రావాల్రా దేవుడా అనుకొన్నాడు దక్షిణామూర్తి.

పెళ్ళి వారిని వెళ్లనిచ్చి - "అబ్బాయి నీతో ఏం మాట్లాడాడే ? " అని అడిగింది దక్షిణామూర్తి భార్య, కూతుర్ని.

" నాకు అమెరికాలో చదువుకోవడం ఇష్టమేనా అని అడిగాడు. అతను గ్రీన్ కార్డు హోల్డర్ అవటంవల్ల పెళ్ళి చేసుకొన్నా నాకు వీసా రావటానికి రెండేళ్ళు పడుతుందిట. అందుకని స్టూడెంట్ వీసామీద వస్తే అక్కడ మళ్ళీ దొంగ పెళ్ళి చేసుకొని నేను గ్రీన్ కార్డు తీసుకోవటం సులభంట. తనకి వంట బోర్ అన్నాడు. నాకూ బోరే అన్నాను. హర్ట్ అయినట్టు పెట్టాడు మొహం. నాకు ఏ ఇంగ్లీషు రచయిత లిష్టం అని అడిగాడు. వోడ్ హౌస్ లాంటి కొన్ని పేర్లు చెప్పాను. తనకి సీరియస్ రచయిత లిష్టం అన్నాడు. నా కిష్టం లేదన్నాను. తాను పార్టీలో ఎప్పుడైనా తాగుతాడట ! కాని తాగుడు పెద్దగా ఇష్టం లేదన్నాడు. ఇంట్లో తాగనన్నాడు. తాగడం అంటూ చేశాక అది వీధిలో చేసినా, ఇంట్లో చేసినా ఒకటే కదా! తాగుడు మోతాదు మించా, తక్కువా అన్నదే ప్రశ్న కాని, ఎక్కడన్నది ముఖ్యం కాదు అన్నాను. తను ఏం చేసినా లిమిట్స్‌లో చేస్తా నన్నాడు. వాటీజ్ యువర్ లిమిట్ దెన్ అన్నాను. దానికి హర్ట్ అయినట్టు మొహం పెట్టాడు. ఏమైనా నన్ను చూసి కొంచెం బెదిరి నట్టనిపించింది" అంది ఆమె.

"అలా ఎందుకు చేశావే?" అంది తల్లి నోరు నొక్కుకుంటూ.

" ఇంతకూ, అమ్మా ! అతను అమెరికా వదలి నెలపైనే అయింది. దార్లో యూరప్ అంతా చూసుకునీ, హాంగ్‌కాంగ్‌లో షాపింగ్ చేసుకుని వచ్చాడు తెలుసా ?" అంది దక్షిణామూర్తి కూతురు.

" ఆరి బడుద్ధాయి ! దేశాలు చూడటానికి టైముందా ? పెళ్ళి కూతుళ్ళని వాళ్ళ ఊళ్లు వెళ్ళి చూడటానికి లేదా ! అన్ని ఊళ్ళు తిరిగితే రాని కడుపు నొప్పి మన ఊరు వస్తేనే వస్తుందా !" అని దక్షిణామూర్తి భార్య ఆశ్చర్యపోతూ అంది.

"వాళ్ళు నలుగురిని చూస్తున్నామంటే లిటరల్‌గా అయి ఉండదు. నలుగురినీ చూడద్దూ అని అయి ఉంటుంది" అన్నాడు దక్షిణామూర్తి.

రఘు నిజంగానే బెదిరిపోయాడు. ఆ మాటే సుబ్బారావు వచ్చి, " మీ అమ్మాయి టూ ఇండివిడ్యువలిస్టిక్ అనుకొన్నారు." అంటూ మరోలా చెప్పాడు.

ఇదంతా దక్షిణామూర్తి కిప్పుడు భార్య మాటల వల్ల గుర్తుకు వచ్చింది. సుజాత విడాకులిస్తానంటున్నది రఘుకి కాదు కదా అనుకున్నాడు. రఘు ఒక్కడే అమెరికాలో లేడని, అటువంటి వాళ్ళు అక్కడ చాలామందే ఉన్నారని అనుకుని సరిపెట్టుకున్నాడు.

మర్నాడు సుజాత వచ్చింది. " నేను మనసు మార్చుకోలేదు. నిన్న మరో విషయం చెప్పటం మరిచిపోయాను. మా ఆయన నన్ను చూడటానికి వచ్చే ముందరే జర్మనీ, స్విట్జర్ లాండ్ చూసి వచ్చాడు."

"జెట్‌లాగు, కడుపునొప్పితో బాధపడుతూ వచ్చాడా ?" అని అడిగాడు దక్షిణామూర్తి అనుమానంగా.

" అవి మైనర్ ! పెళ్ళి చూపులకి వెడుతూ కాశ్మీర్ చూసి వచ్చిన పెళ్ళి కొడుకు గురించి మీరు ఏమని అనుకుంటారు ? మోస్ట్ అన్‌రొమాంటిక్ ఫెలో అని కదా! ఎవడైనా పెళ్ళి చేసుకుని పెళ్ళాంతో వెళ్తాడు. దాని కోసం సెలవు, డబ్బూ దాచుకుంటాడు. మా అయన అందుకు విరుద్ధం. హైలీ సెల్ఫ్ సెంటర్డ్ ఫెలో ! రెండూ ఖర్చు పెట్టుకుని వచ్చాడు నన్ను చూడటానికి."

ఇదో కొత్త కోణం. తాము రఘు రొమాంటిక్ నేచర్ గురించి ఆలోచించలేదు.

"మీ ఆయన పేరు రఘూ కాదు కదా !" అన్నాడు దక్షిణామూర్తి అనుమానంగా.

" అవును, ఏం? అతను చూసిన డజను అమ్మాయిల్లో మీ అమ్మాయీ ఉందా?' అంది నవ్వుతూ సుజాత. ఆమె ముఖంలో నిన్నటి బెంగలేదు.

దక్షిణామూర్తి తలూపాడు.

"అతను హైదరాబాద్ లో అతని ముందర ప్రొఫెషనల్లీ క్వాలిఫైడ్ అమ్మాయిల్నందరినీ బ్యూటి పెరేడ్‌లోలాగా తెచ్చి మార్చ్ చేయించారు అతని చుట్టాలూ,వాళ్ళ కుటుంబ స్నేహితులూను. మీ అమ్మాయిని మొదటి పది రోజుల్లో మొదటి భాగంలో చూశారా ? చివరి భాగంలోనా ?" అని అడిగింది సుజాత.

" చివరి భాగంలోనే ! " అన్నాడు దక్షిణామూర్తి.

" అనుకున్నాను. అంతపనీ చెయ్యగలవాళ్ళే! అప్పటికే నేను నచ్చినట్టు మా వాళ్లతో చెప్పి, మిగిలిన సంప్రదింపులు మొదలుపెట్టాకే మీ అమ్మాయిని చూశారు. వాళ్ళకి శ్రమ లేదు కదా! మీరు కష్టపడి, ఖర్చుపడి వెళ్ళి చూపించారు. వద్దనటం ఎందుకు ? మీ అమ్మాయి నా కంటే అందంగా ఉంటే ఏదో కారణం చెప్పి నన్ను వద్దనే వారు. మా మావగారు నాకు లెక్చరిచ్చాడు పెళ్ళి చూపులు సెలక్షన్ ప్రాసెస్ కాదని.అయితే నచ్చాక ఇంకోళ్లని చూడటం ఎందుకట? బెటర్ మాచింగ్ కా ? ఇది సెలక్షన్ ప్రాసెస్ కాకపోతే ఏమిటిట నా బొంద ! హిపోక్రసీ దై నేమ్ ఈజ్ మై ఇన్‌లాస్ " అంది సుజాత.

దక్షిణామూర్తి మరి మట్లాడకుండా కోర్టు కాగితాలు తీసి ఫైలు మీద 'సుజాత విడాకుల కేసు' అని వ్రాశాడు. ●

(ఆంధ్రప్రభ సచిత్ర వార పత్రిక సెప్టెంబర్ 1991)